

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

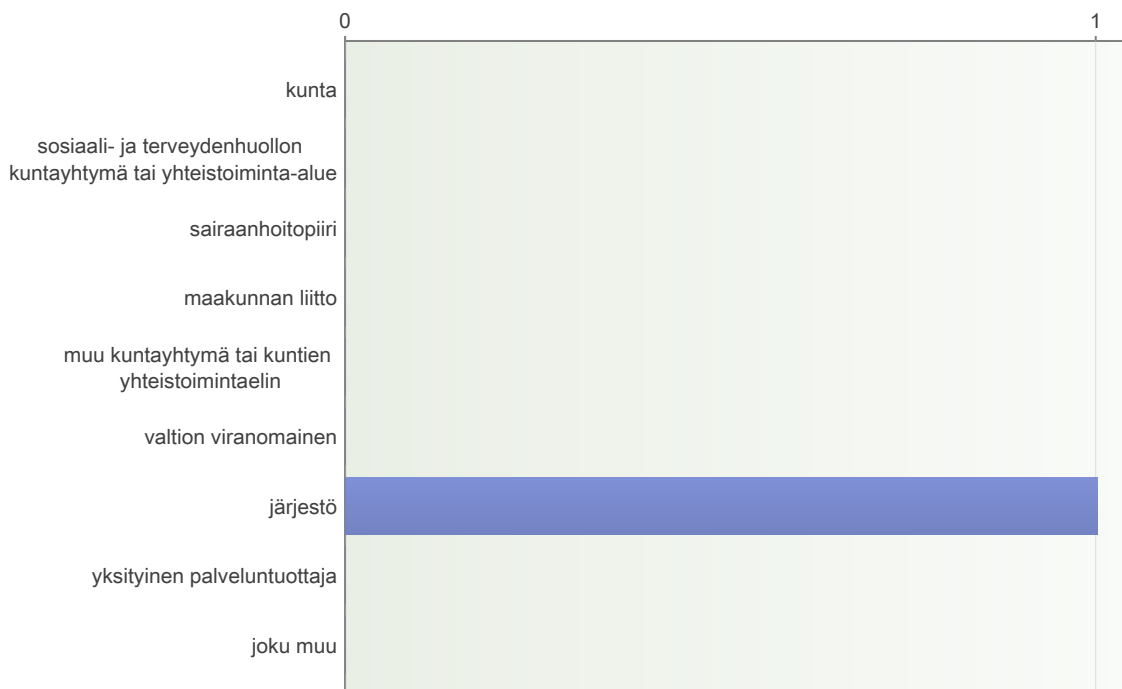
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry	Timo Niemi			

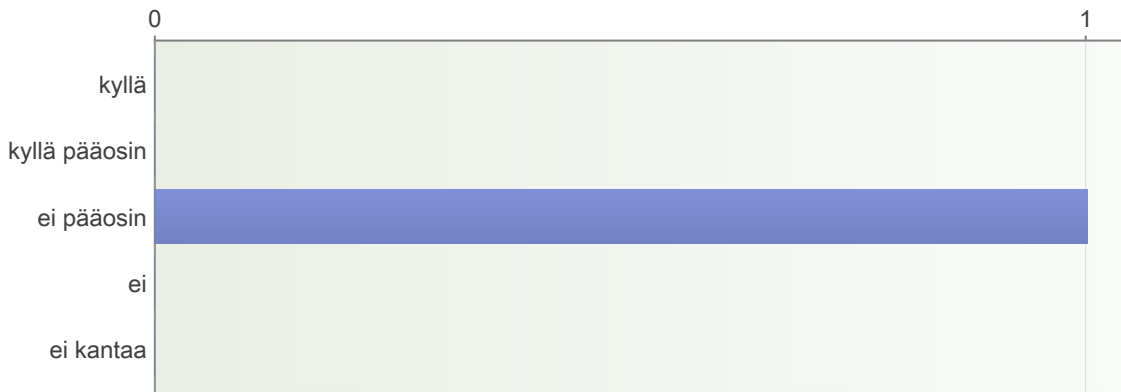
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuluttajaliiton mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden valinnanvapauden laajentaminen on periaatteessa kannatettavaa niin asiakkaiden aseman ja oikeuksien vahvistamisen kuin sote-palvelujärjestelmän kehittämisen kannalta. Hyvin suunniteltuna ja toimeenpantuna uudistus voi parantaa palvelun laatua ja saatavuutta sekä vähentää näissä esiintyviä alueellisia ja palveluyksikköjen välisiä eroja.

Uudistuksen myötä palvelujärjestelmä saattaa pirstaloitua, ja riskinä on, että ihmisten pääsy palveluihin hankaloituu entisestään. Erityisessä riskiryhmässä ovat paljon palveluita käyttävät ja heikoimmassa asemassa olevat ihmiset. Näitä ovat esimerkiksi pitkäaikaissairaat, vanhukset tai jonkin vamman omaavat henkilöt, joiden kyky valintojen tekoon on rajoittunut tai puuttuu kokonaan. Uudistuneessa palvelujärjestelmässä tullaan tarvitsemaan merkittävästi enemmän palvelunohjausta, jotta ihmiset löytävät tarvitsemansa palvelut.

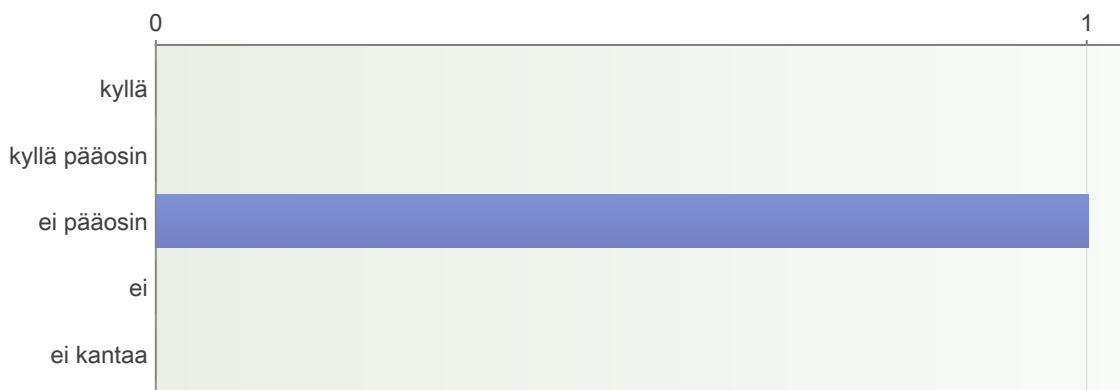
On huomioitava, että sosiaali- ja terveystaloudella on vain rajallinen merkitys väestön hyvinvointi- ja terveyseroihin. Esimerkiksi pienituloisilla on tutkitusti heikommat edellytykset huolehtia terveydestään. Siksi keskeinen vaikuttaja on esimerkiksi toteutettu yhteiskuntapolitiikka, jolla vaikutetaan kuluttajien tulonjakoon, ja sitä kautta heidän mahdollisuuksiinsa huolehtia terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Hallitus on linjannut, ettei verotus saa kiristyä sote-uudistuksen myötä. Tämä lisää painetta asiakasmaksujen korotuksille maakunnissa, mikäli maakunnan tulot eivät riitä kattamaan menoja. Palvelumaksuissa maksurasitus kohdistuu erityisesti pitkäaikaissairaille ja paljon palveluja käyttäville ihmisille. Kuluttajaparlamentin kyselyn (2016, n=2 537) mukaan monet pitkäaikaissairaat kipuilevat jo nyt toimeentulonsa kanssa ja tinkivät omasta terveydenhoidostaan, ja siten asiakasmaksujen korotukset estäisivät yhdenvertaisuuden toteutumisen ja ennaltaehkäisevän terveydenhoidon sijaan lisääisi näiden heikompiosaiten tarvetta kalliimpiin palveluihin.

Suomen eri alueilla palveluvalikoimat eivät tule olemaan samanlaisia. Esimerkiksi haja-asutusalueille ei voi syntyä yhtä runsasta palvelutarjontaa kuin kaupunkeihin. Suomessa voi olla myös alueita, joissa on käytännössä vain yksi palveluntuottaja. Siten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa ei tule toteutumaan.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella on periaatteessa mahdollisuudet edistää potilaan ja asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa laajan valinnanvapauden kautta. Ehdotettu valinnanvapausmalli on kuitenkin monipolvinen ja vaikeasti hahmotettava, ja siksi ihmisillä tulee olemaan vaikeuksia todellisuudessa vaikuttaa omiin palveluihinsa.

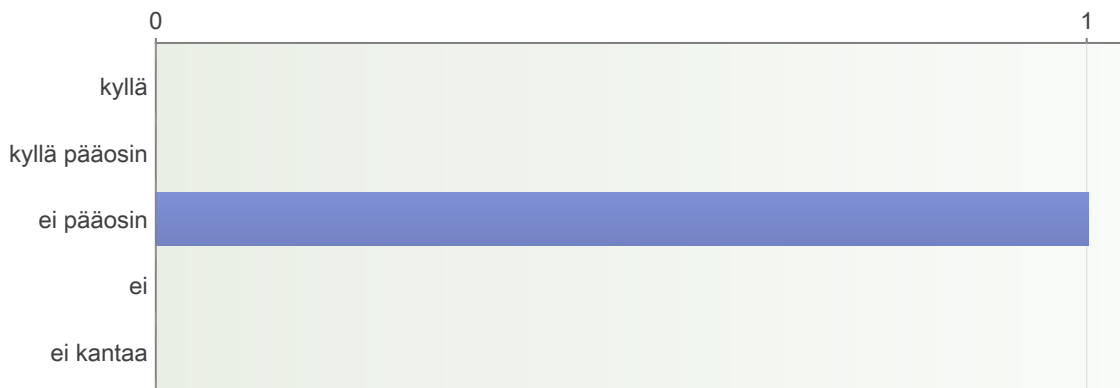
Lisäksi osalla ihmisistä ei välttämättä ole riittäviä valmiuksia vertailla palveluntuottajia ja tehdä tietoon perustuvia valintoja, jotka mahdollistaisivat heille parhaiten sopivat palvelut ja hoidon. Uudistuksen myötä tarvitaan huomattavasti aiempaa enemmän neuvontaa ja ohjausta, jotta asiakkaat pystyisivät tekemään perusteltuja valintoja.

Asiakkailla tulee olla riittävästi tietoa palveluista ja eri palveluntuottajista, jotta he voivat tehdä valintoja ja vaikuttaa omiin palveluihinsa. Palveluntuottajarekisteriin tulee sisällyttää tietoa asiakkaiden palvelukokemuksista sekä muuta palveluntuottajiin liittyvää tietoa on avoimesti, jotta asiakkaat voivat tehdä hyviä valintoja sekä vaikuttaa markkinoilla palveluiden laadun parantamiseksi.

Esitetyssä mallissa asiakas voi vaihtaa palveluntuottajaa puolen vuoden välein silloin, kun kyseessä on perustason palveluja tuottava maakunnan liikelaitos tai sosiaali- ja terveyskeskus taikka suunhoidon yksikkö. Kuluttajaliitto on tyytyväinen, että väli on lyhentynyt edellisestä hallituksen esityksestä. Lisäksi lakiehdotuksessa mainitaan, että maakunta voi asiakkaan hakemuksesta antaa oikeuden vaihtaa sosiaali- ja terveyskeskusta tai suunhoidon yksikköä muusta maakunnan harkitsemasta perustellusta syystä. Kuluttajaliiton mielestä palvelun laadun vähäistä suurempia puutteita tulee pitää tällaisena perusteltuna syynä.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

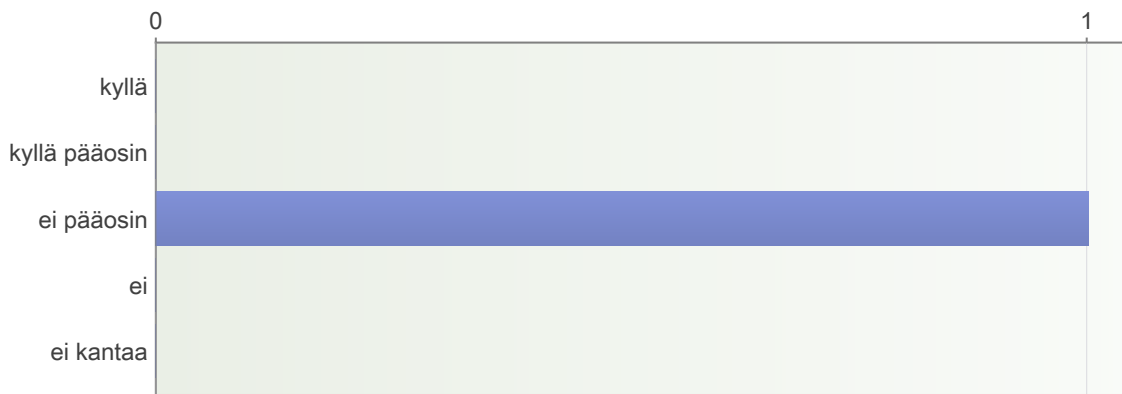
Vastaajien määrä: 1

- Uudistus tarjoaa periaatteen tasolla mahdollisuudet hakeutua sellaisiin palveluihin, jotka vastaavat kaikkein parhaiten asiakkaan tarpeita. Palvelujärjestelmä on kuitenkin hankala hahmottaa, ja asiakkailla valintojen tekeminen tulee luultavammin olemaan vaikeaa. Jotta tämä toteutuisi käytännössä, tarvitaan runsaasti ohjaus- ja neuvontapalveluita. On todennäköistä, että palveluvalikoima on laajempi lähinnä kasvukeskuksissa. Syrjäseuduille tarjontaa muodostuu todennäköisesti vähemmän ja siten myös asiakkailla vähäisemmät valinnanmahdollisuudet eri palveluntuottajien väliltä.

Uudistus ei saa nostaa omavastuukustannuksia tai asettaa ihmisiä epätasa-arvoiseen asemaan asuinpaikkakunnasta riippuen. Asiakasmaksujen perusteiden tulisi olla yhdenmukaiset koko maassa, eivätkä ne saa muodostua esteeksi sosiaali- ja terveydenhoidon toteutumiselle. On varmistettava, että uudistuneessa järjestelmässä maakunnat kohtuullistavat tai jättävät asiakasmaksut perimättä, jos maksut vaarantavat ihmisen toimeentulon. Nykyisiä terveyskeskuspalveluja vastaavan perusterveydenhuollon tulisi olla kokonaan maksutonta, kuten se on jo osassa Suomea. Tosiasiallisen valinnanvapauden toteutumisen kannalta matkakustannusten korvaukset on mahdollisesti mietittävä uudelleen.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

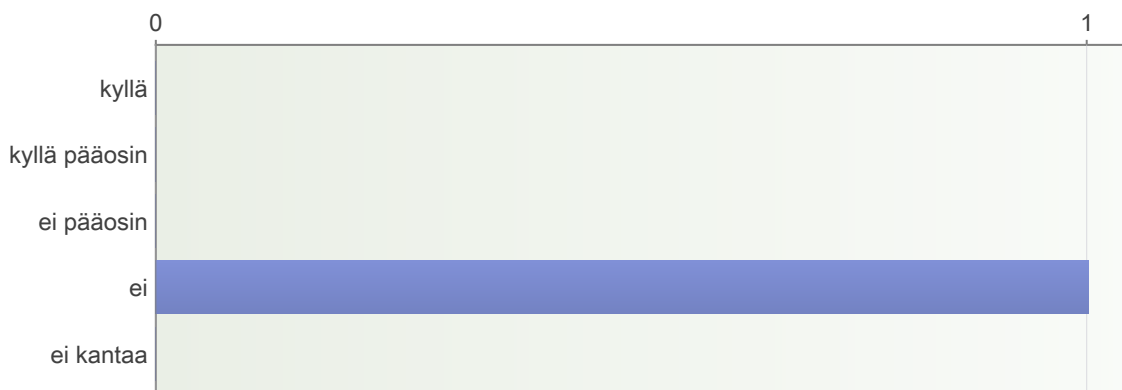
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli vaikeuttaa palveluiden integraatiota, ja on erityinen haaste paljon palveluita käyttävien palveluiden saumattomien hoitoketjujen muodostumiselle. Maksutonta ohjausta ja neuvontaa tulee olla kaikkien asiakkaiden saatavilla. Tulee myös selvittää kansalaisjärjestöjen rooli ohjauksen järjestämisessä.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

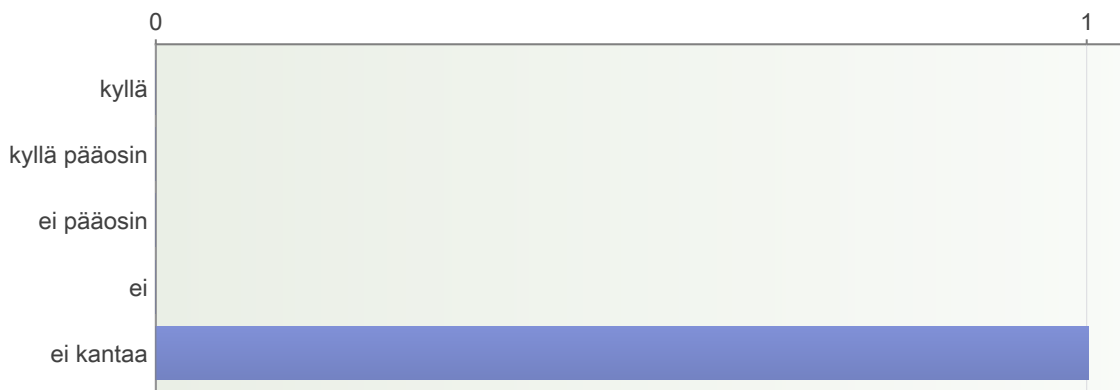

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

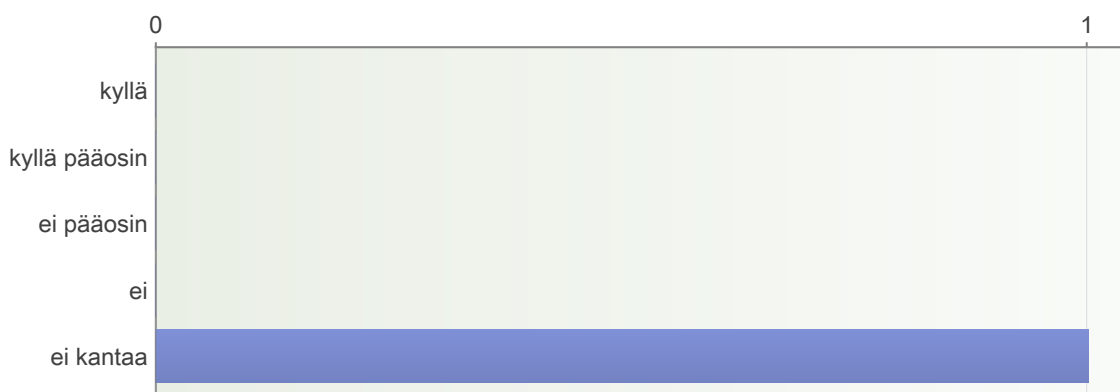

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

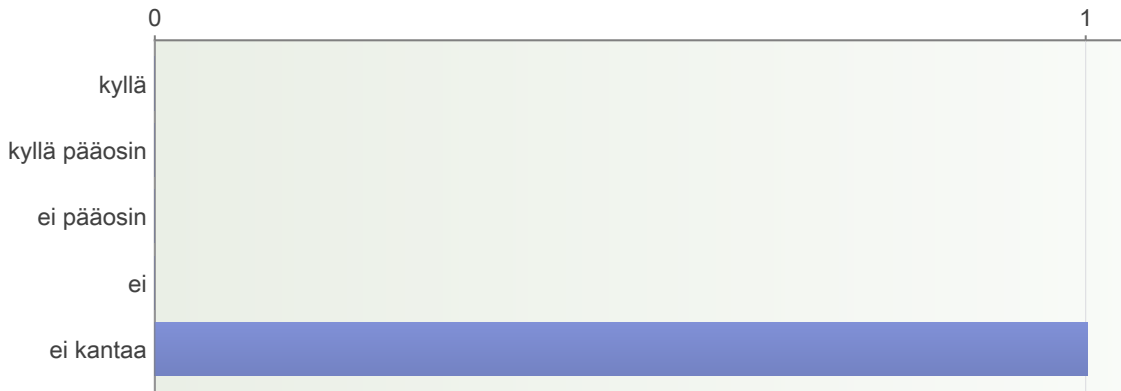

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

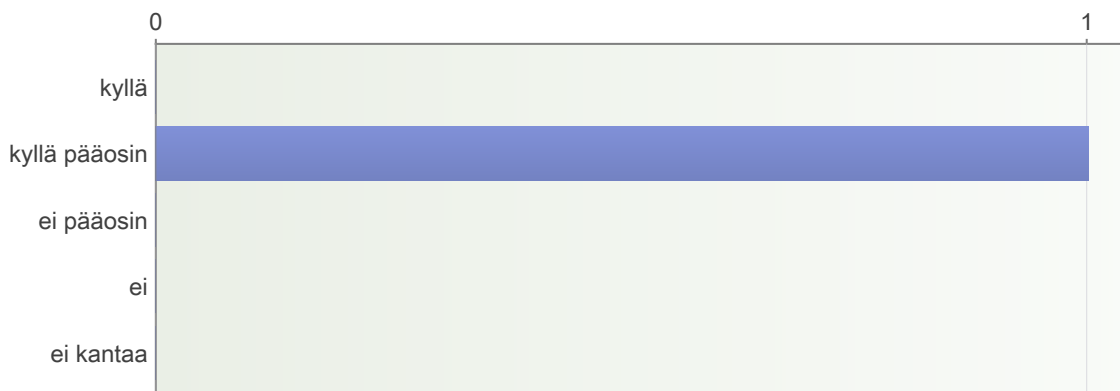
Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

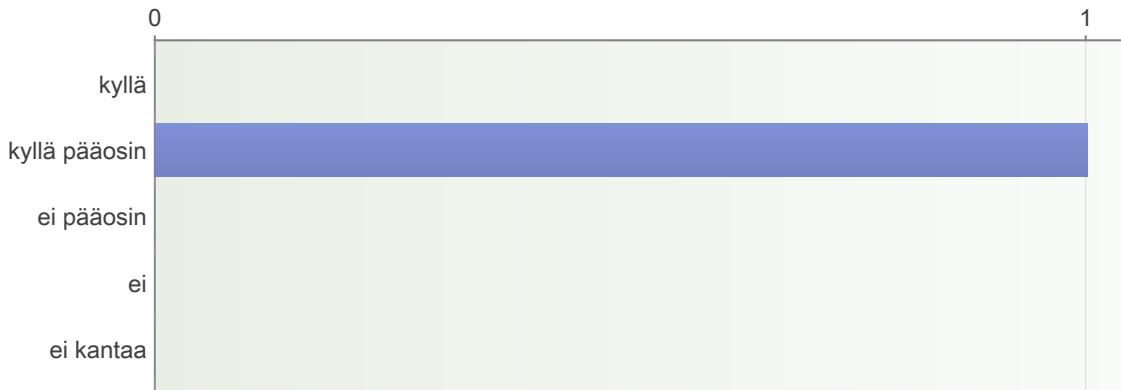

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

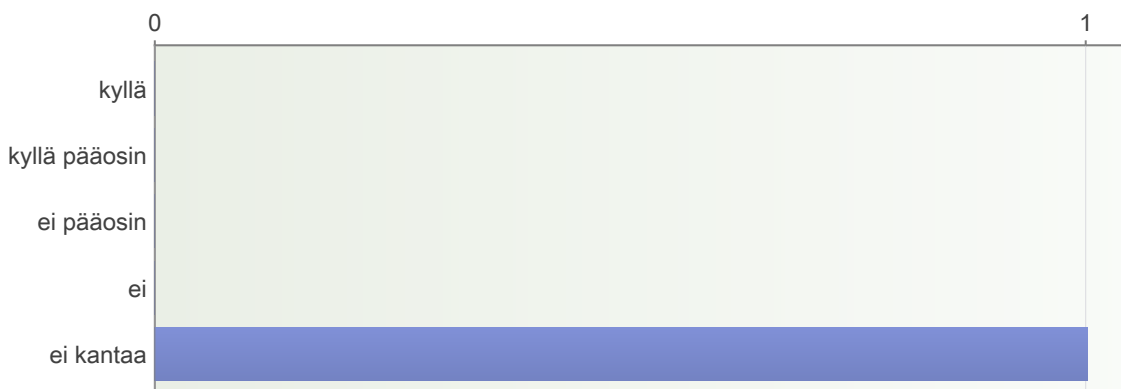

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

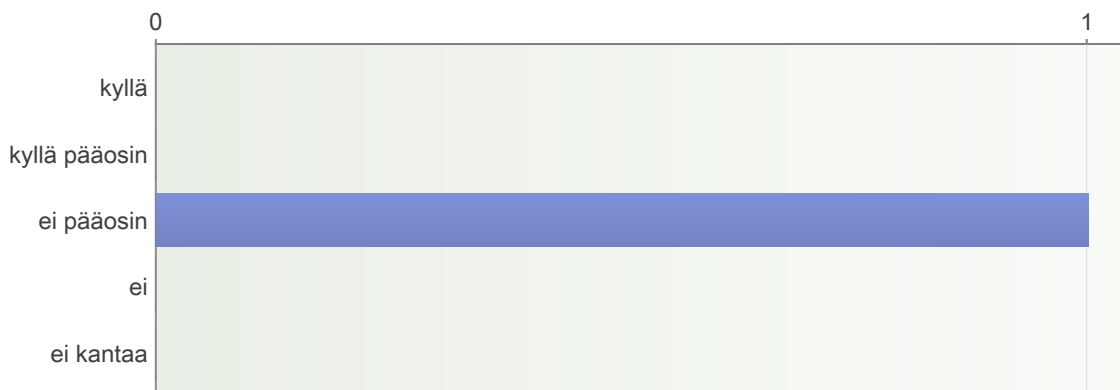

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

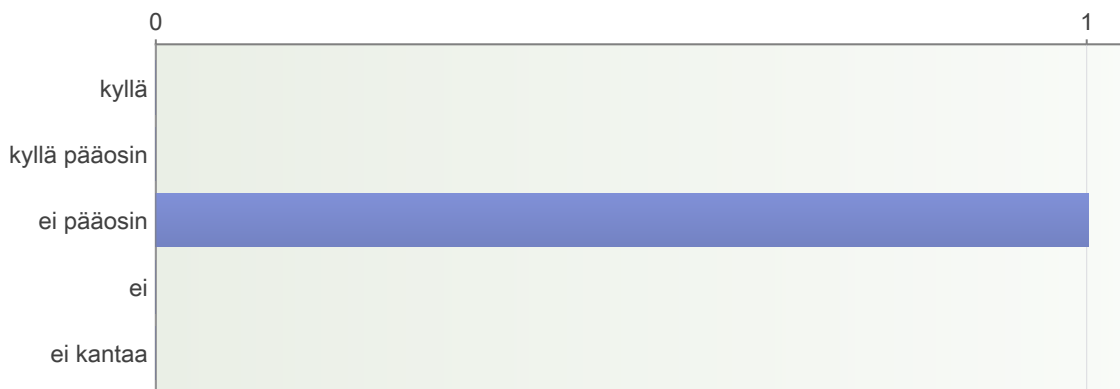
32. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan maakunnan liikelaitoksen ja sen toimipisteen valintaan vaikuttavat todennäköisesti eniten välimatkat palveluntarjoajalle sekä asiakkaan maksukyky matkakorvausten puitteissa. Suomen eri alueilla palveluvalikoimat eivät tule myöskään olemaan samanlaisia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- ks. edellinen

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

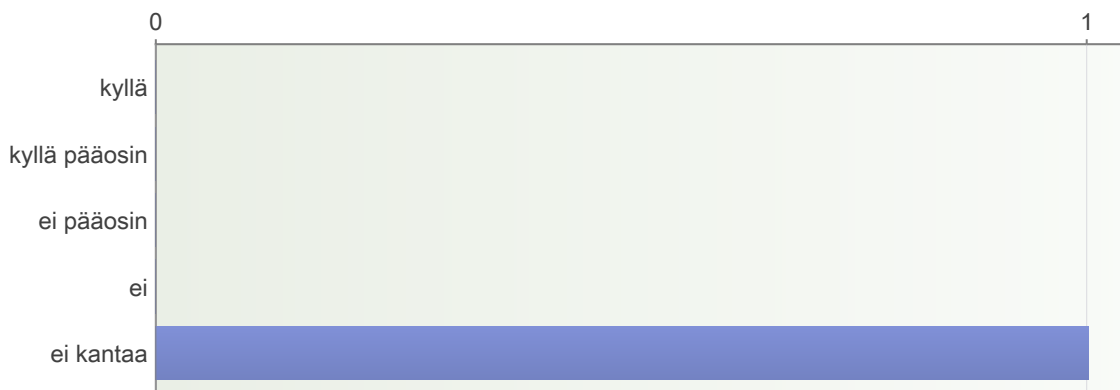
Vastaajien määrä: 1

- Kuluttajaliiton mielestä pitää tarkkaan harkita, miten laajasti, yksityiskohtaisesti ja velvoittavasti asiakasseteli määritellään. Maakunnat ovat erilaisia väestömäärältään, sairastavuudeltaan, ikärakenteeltaan ja muilta ominaisuuksiltaan.

On myös esitetty huoli siitä, että laajamittaisesti toteutettuna asiakassetelin vieminen erikoissairaanhoidon saattaa vaarantaa lääkärin ja hoitajien peruskoulutuksen sekä erikoislääkärikoulutuksen järjestämisen sekä ympärivuorokautisen päivystysvalmiuden turvaamisen. Lainsäädännöllä ei missään oloissa saa vaarantaa erikoissairaanhoidon ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta eikä ympärivuorokautista päivystystä.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

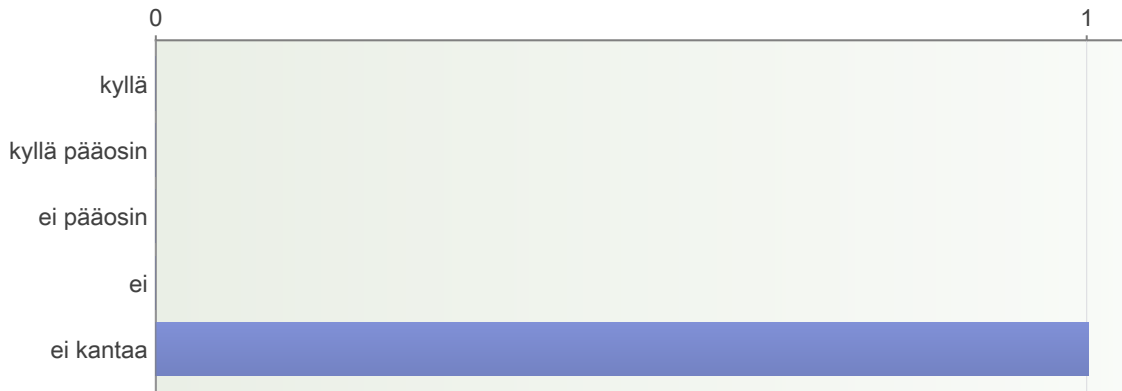

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

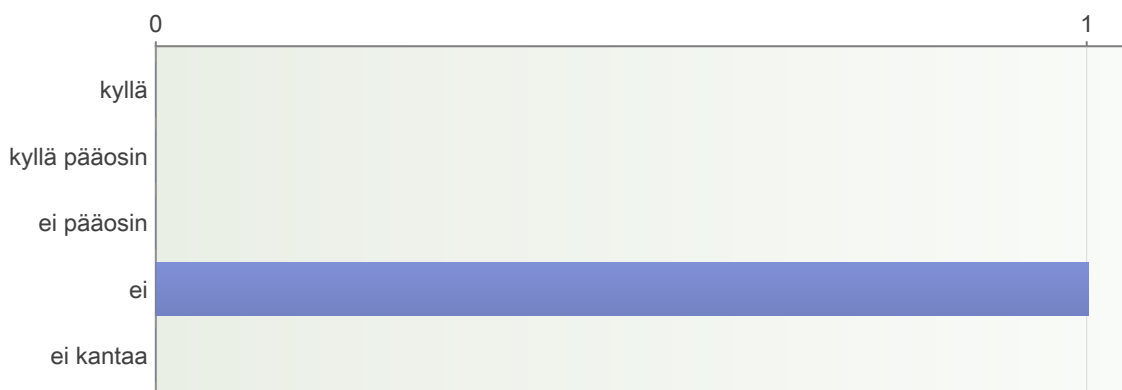

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

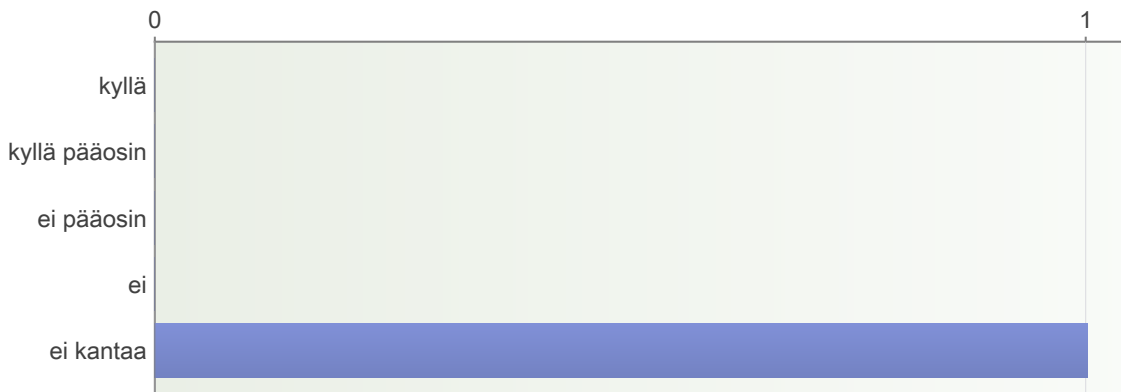
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lain kohdassa ei millään tavalla määritellä asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Kuluttajaliiton mielestä niistä tulee säätää. Kuluttajaliitto ottaa tarkemmin kantaa asiakkaan asemaan ja oikeuksiin kohdassa 15.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismääräysten toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

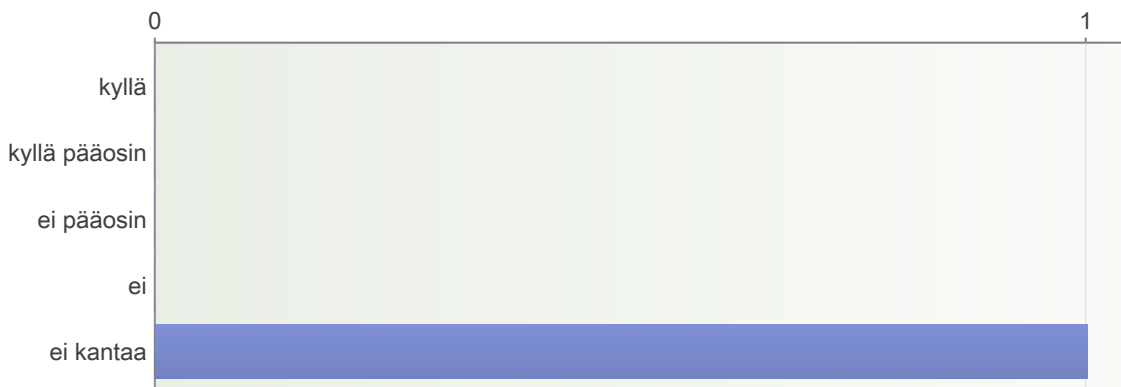

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

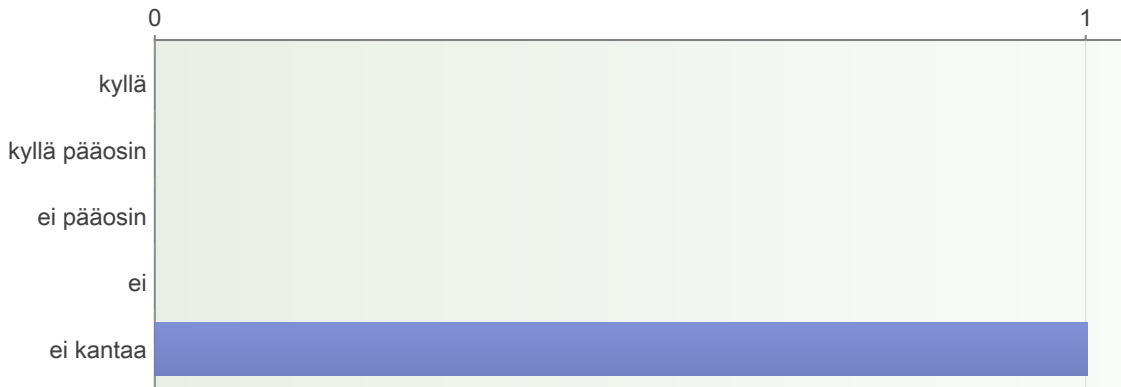

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

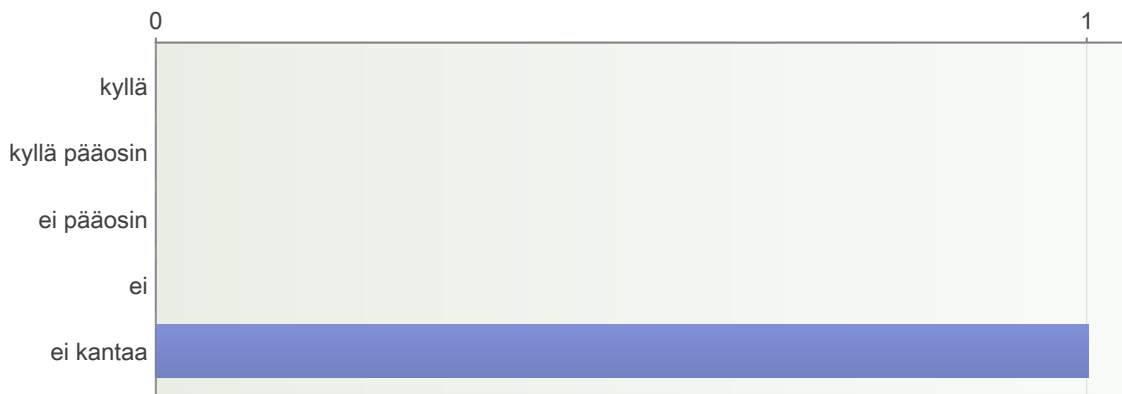
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotettu valinnanvapausmalli on monipolvinen ja vaikeasti hahmotettava, ja siksi ihmisillä tulee olemaan vaikeuksia todellisuudessa vaikuttaa omiin palveluihinsa. Lisäksi osalla ihmisistä ei välttämättä ole riittäviä valmiuksia vertailla palveluntuottajia ja tehdä tietoon perustuvia valintoja, jotka mahdollistaisivat heille optimaaliset palvelut ja hoidon. Uudistuksen myötä tarvitaan huomattavasti aiempaa enemmän neuvontaa ja ohjausta, jotta asiakkaat pystyisivät tekemään perusteltuja valintoja. Erityisesti pitää turvata kaikkein heikoimmassa olevien ihmisten asema.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

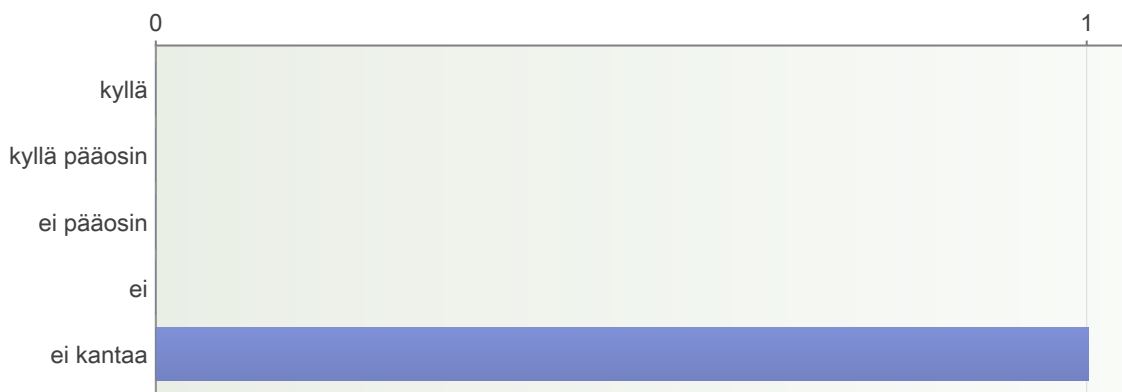

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

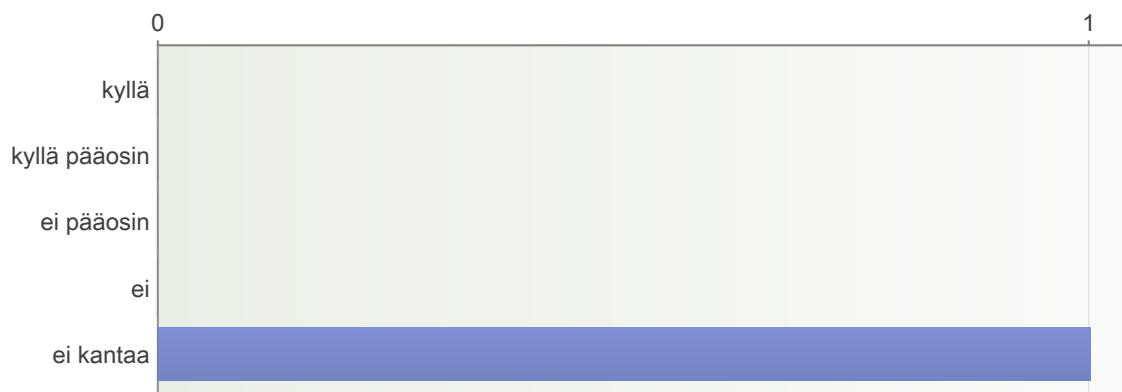

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

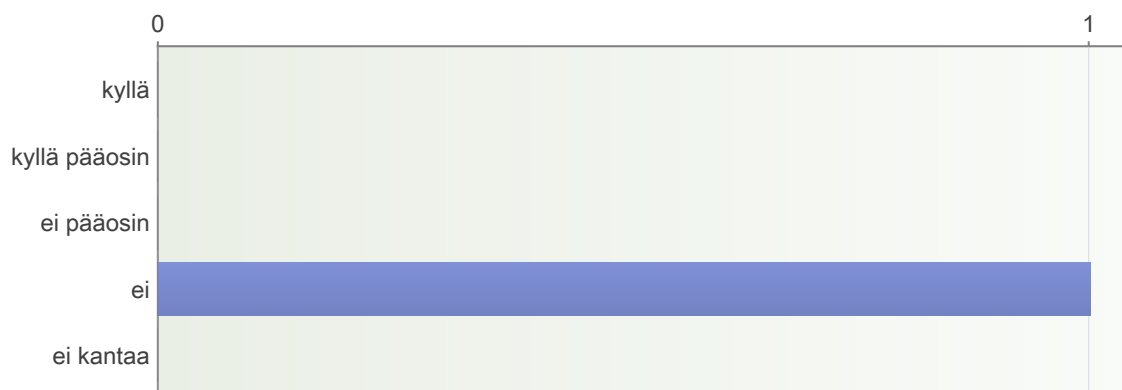

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotuksessa ei esitetä säännöksiä asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Lakiesityksen 60 §:n perusteluissa todetaan vain: ”Julkiset hyvinvointipalvelut, joiden tarjoamisen tavoitteena ei ole taloudellinen hyöty, on katsottu jäävän kuluttajansuojalain sääntelyn ja muiden kuluttajaoikeudellisten sääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle.” Virke on tulkinnanvarainen.

Kuluttajaliitosta on tärkeää, että valinnanvapauden piiriin tuleviin ja muihin sote-palveluihin sovelletaan kuluttajansuojan periaatteita riippumatta siitä tuottaako palvelut julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja.

Sote-uudistus antaa hyvän mahdollisuuden saattaa yksityisten palveluiden kuluttajansuojan sekä julkisten palveluiden asiakkaansuojan samalle tasolle. Jos sote-palveluiden asiakkaille annetaan mahdollisuus valita vapaasti yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajan välillä, on suojan tason oltava sama palveluntuottajasta riippumatta – tason yhtenäistämistä ei saa kuitenkaan toteuttaa heikentämällä joidenkin asiakkaiden suojaa, vaan nostamalla suojan taso kaikille yhtä korkeaksi. Tällä hetkellä kuluttajansuoja on mm. seuraavissa kohdin asiakkaansuojaa parempi:

- markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa
- kuluttajan oikeus saada rahallista korvausta palvelun puutteen perusteella
- kuluttajan mahdollisuus viedä riita-asia tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen (esimerkiksi Kuluttajariitalautakunta) ratkaistavaksi.

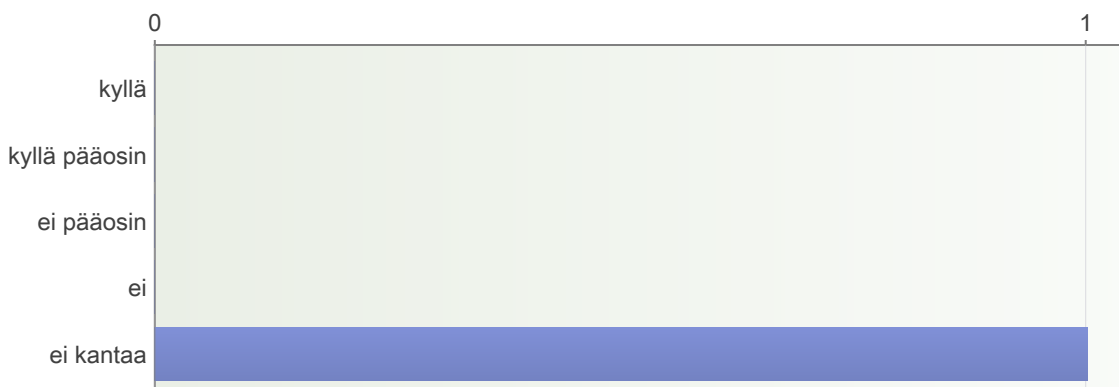
Tilanteessa, jossa palveluntuottajat kilpailevat palveluidensa laadulla on erityisen tärkeää säätää palveluiden markkinoinnista sekä laatulupausten sitovuudesta ja seurauksista, jos laatu ei ole lupauksen mukaista. Säännökset voisivat koskea esimerkiksi palveluiden virheen määrittelyä ja seuraamuksia, palvelun viivästymistä, sopimusten muutostilanteita, markkinointia ja menettelyitä asiakassuhteessa sekä asiakkaan oikeutta viedä palveluja koskeva riita tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen ratkaistavaksi.

Hyvän lähtökohdan asiakkaiden oikeuksien sääntelyä koskevan sääntelyn valmistelulle tarjoaa asiakkaansuojan kehittämistä julkisissa palveluissa annettu oikeusministeriön raportti (13/2011).

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

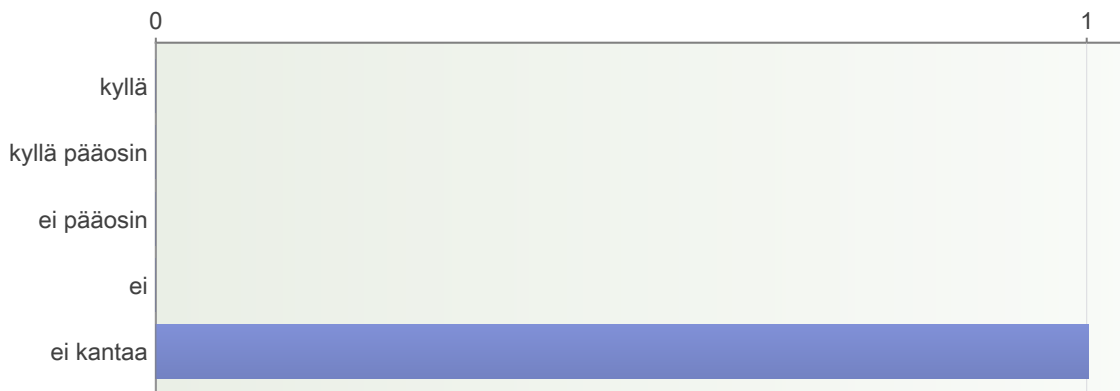

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

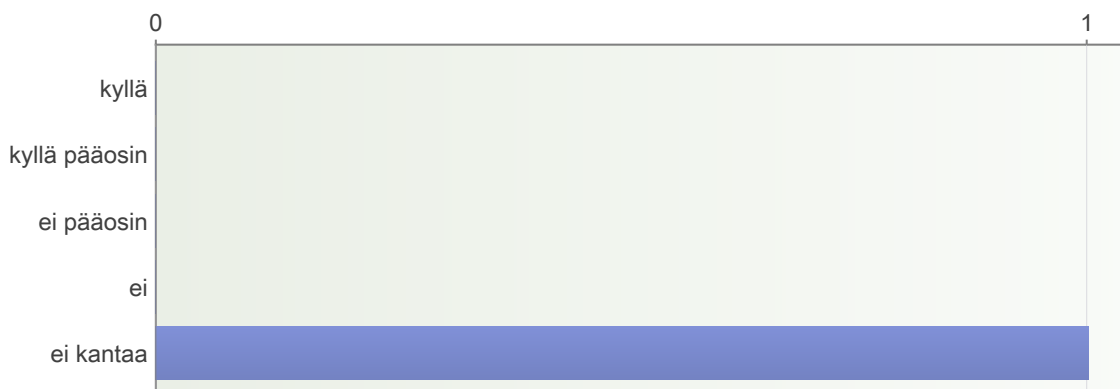

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

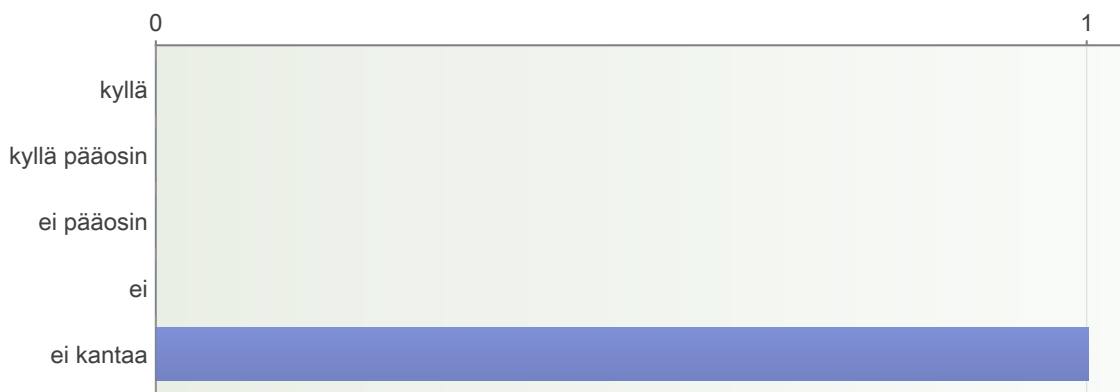

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

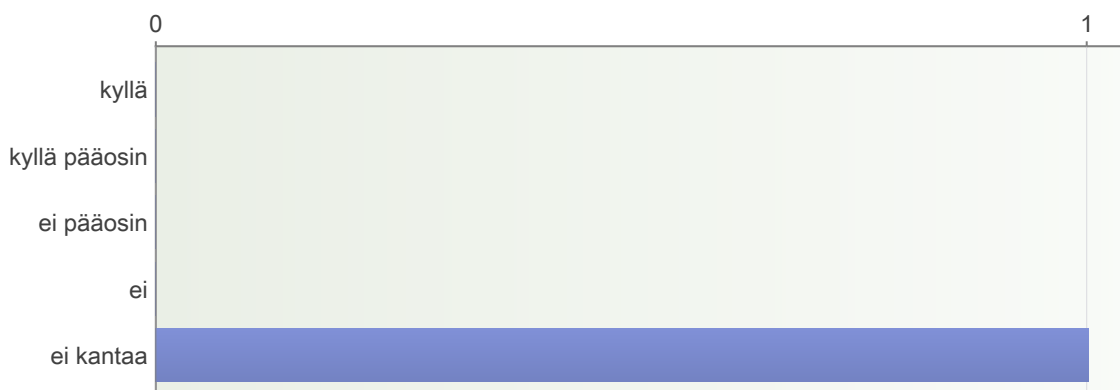

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

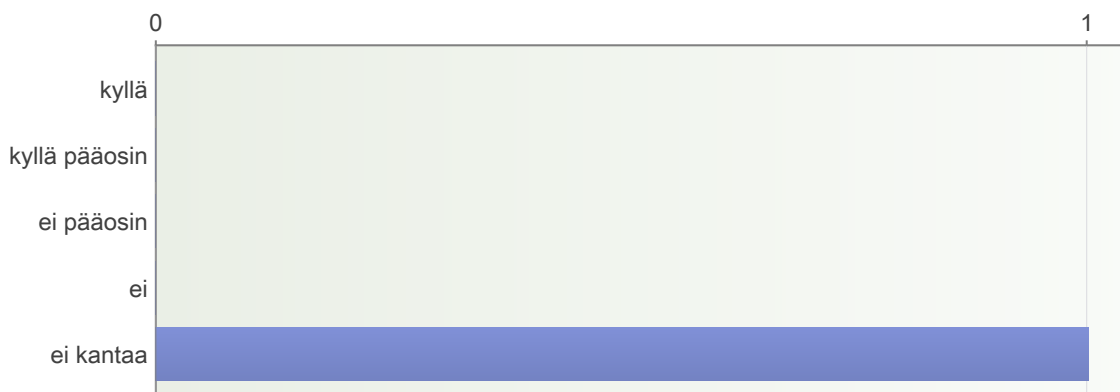

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

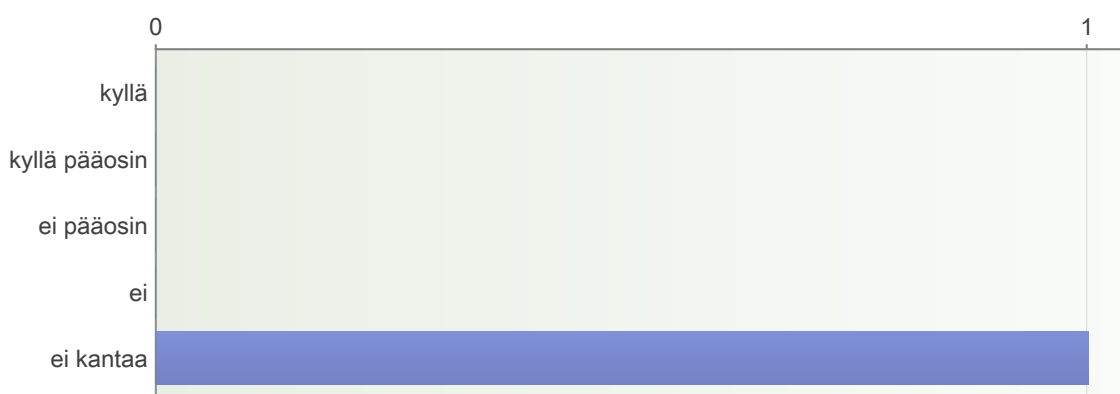

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

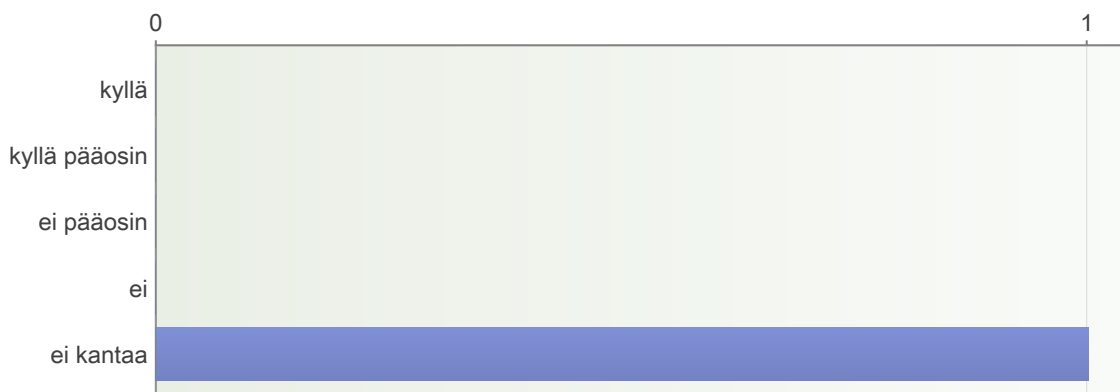

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

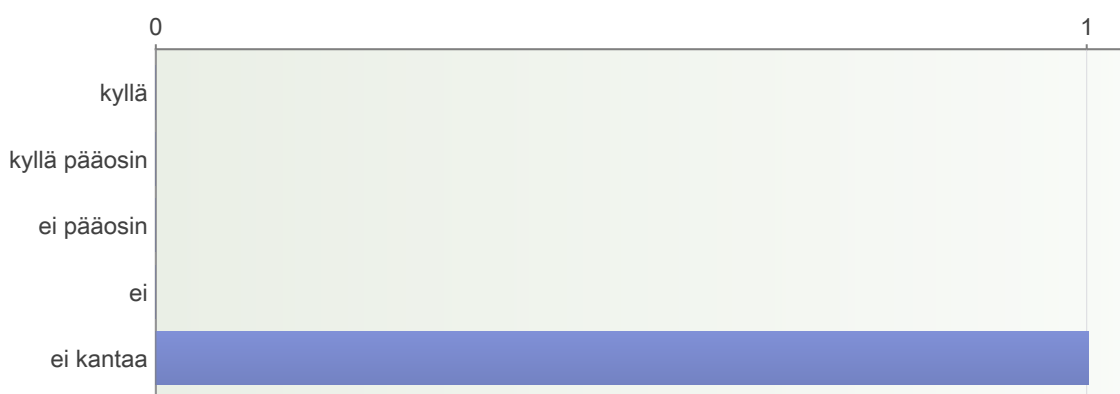

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaudessa lähtökohtana on, että palveluntarjoajat kilpailevat palvelun laadulla. Kilpailun toimivuus edellyttää palvelun laadun vertaamista. Kuluttajaliitto selvittää millaiset mahdollisuudet sillä ja sen jäseninä olevilla kuluttajayhdistyksillä sekä muilla kuluttajilla Kuluttajaliiton koordinoimina on omalta osaltaan olla mukana palveluiden laadun vertaamisessa.

Palvelujen maakunnallistuminen ja niihin vaikuttaminen voi tuoda palvelun laadun vertailemisen ohella lisää muitakin tehtäviä ja vaikutusmahdollisuuksia Kuluttajaliiton jäseninä oleville maakunnallisille kuluttajayhdistyksille

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuluttajaliitto muistuttaa, että asiakkaan valinnanvapaus on vain yksi keino vahvistaa lähi- ja peruspalveluja, ei päämäärä sinänsä. Kuluttajaliitto haluaa myös korostaa sitä, että kyseessä pitää olla asiakkaan mahdollisuus valita palvelun tuottaja, ei palvelun tuottajan mahdollisuus valita asiakkaitaan.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.